

צדק חברתי, כלכלי ושלטוני

מאת ד"ר יעקב קורי

המחאה החברתית נעורה וגוועה בחלום ליל קיץ ולאחר שהגיעה להזדהות של 87% מהציבור במטרותיה פינתה את תשומת הלב הציבורית לנושאים אחרים כהדרת נשים, נוער הגבעות והאיום האירני. האיום הגדול ביותר על ישראל הוא אי הצדק לסוגיו ולפיכך יש צורך דחוף לשמר את המומנטום של המחאה החברתית על ידי חינוך, לימודי ליבה לכל, יזמות, ביעור השחיתות, הפיכת מעמד הביניים לכמחצית מהאוכלוסיה והורדת העוני לפחות מעשרה אחוז מהאוכלוסיה, תוך הקצאה צודקת יותר של משאבי האומה וצמצום הפערים שהם בין הגרועים ביותר במדינות ה-OECD, שמירת איזון נאות בין שוק חופשי נטול מונופולים, קרטלים, ריכוזיות ופירמידות לבין אסדרה וצדק חברתי, כלכלי וסביבתי, שמירה על ערכי הדמוקרטיה תוך שוויון זכויות והזדמנויות לכל, הכבדת העונשים על עברייני הצווארון הלבן ועברייני המס, ניתוק הקשר בין הון ושלטון, שמירה על איזון תקציבי וחוב נמוך, הורדה דרסטית ברמת המינופים, הסיכון והתספורות בעולם העסקים ובמיוחד בהשקעות של קרנות הפנסיה.

יעדים נוספים יהיו - שמירה על תקשורת חופשית מלחצים, קיום צדק שווה לכל, אכיפת הבטחון האישי ותקני איכות הסביבה, שקיפות בכלכלה ובמשל, טיפוח ערכי הצניעות והתנועות האקטיביסטיות והענקת פרסים הממקדים את תשומת הלב הציבורית בצדק חברתי וכלכלי. באמצעים אלה ניתן יהיה למצב את ישראל תוך עשר שנים בין עשר המדינות עם איכות החיים, השגשוג, הצדק לסוגיו, איכות החינוך, הסביבה והבריאות, הבטחון האישי והבטיחות, צמצום הפערים, הדמוקרטיה, ההתייעלות, הקידמה והאתיקה הגבוהים בעולם, כמדינות סקנדינביה, הולנד ושווייץ, הצריכות לשמש לנו דוגמא במקום ארה"ב ומדינות נואו ליברליות אחרות כבריטניה. אין מניעה שנדמה או אף נהיה טובים יותר מסקנדינביה, בתנאי שנשנה מהיסוד את שיטת המשל והכלכלה כפי שמפורט להלן ובמצע הרפובליקה השניה, שנחדל להיות משק נואו ליברלי, שאחרי המשק הקומוניסטי הוא המשק הגרוע ביותר בעולם, שהסב את הנזקים החמורים ביותר לאנושות ולכלכלה.

הדרכים לפתרונות המשברים הכלכליים מוצגות באריכות בספרים שלי, ובעיקר - שינוי מהות החברה העסקית, הייצוג בדירקטוריון, איזון בין רווחיות ואינטרסים של מחזיקי העניין, מינוף שמרני, איתנות פיננסית, מנהיגות אחראית, פערי שכר סבירים, שקיפות בדיווחים, תשלומי מסים, סולידיות של קרנות הפנסיה, סינון ודירוג יושרה, מתריעים, שיתוף פעולה במקום תחרות שלוחת רסן, כימות עלויות חיצוניות, מניעת אפליה, אחריות חברתית, שמירה על איכות הסביבה, ממשל המחובר לעם ולא לאילי ההון, איזון בין שוק חופשי ורגולציה, חינוך לערכים של יושרה וענווה, הוקעה ציבורית של עברייני צווארון לבן, הכבדת החקיקה על עבריינים, איזון בין תפישות כמותיות ואיכותיות במדעי החברה, ניהול הומני של הון אנושי, זכויות סוציאליות לעובדים, עמידה בהתחייבויות, אמון כערך עליון, הגדלת הנתח של מעמד הביניים וצמצום פערים חברתיים, הקפדה על איכות, ביעור השחיתות, החלטה של הציבור לעבוד רק בחברות ערכיות שקיבלו דירוג יושרה גבוה, לקנות, למכור, להשקיע ולקבל רק אותן לקהילה.

עלינו להפסיק את השמנת היתר עם זכויות היתר של האלפיון העליון, בכירי הממשל והטייקונים. נחזור למקורות, לעקרונות הבסיס הבריאים במקום להתמכר לארוחות השחיתות במסעדות היוקרה באלפי שקלים על חשבון הפנסיה שלנו, להיות בהתאם לאפשרויות שלנו, ללא מינופי יתר, בלי עיניים גדולות, ולא על חשבון הדם והיזע של האחרים. נשוב לערכי הצניעות והצדק במקום הנופשים המפנקים במלדיביים, השינה במלונות הבוטיק בניו יורק ופריז באלף דולר ללילה מכספי המדינה והתספורות, הטיסות במחלקה הראשונה על חשבון החיובים הכפולים, מכוניות היגואר והפורשה (מה רע

בפריוס?), הפנטהאוזים במגדלי היוקרה בעשרות מיליונים, הגולף והיכטות, ההרצאות בעשרות אלפי דולר בתמורה לסיוע בעתיד, מעטפות המזומנים, שוחד הבחירות, העדפת המקורבים, ההשתמטות ממס, משכורות העתק כשוחד על מכירת החיסול של נכסי המדינה והעלמת העין משחיתות הטייקונים.

אנחנו חסידי הנמלים ולא החרגולים השרים ורוקדים בתוכניות הריאליטי, אנחנו אולי לא יפים וזוהרים כבתוכניות המעושרות, היפה והחנון, אך אנו מאמינים כי עדיף לשלם מיסים כחוק כחוננים, לשרת בצבא ובמילואים כפריירים, לספוג ערכים ותרבות מספרים, הצגות וקונצרטים במקום לבהות בטלוויזיה בתוכניות הסרק וההבל. שעשועים הם עדיין מספקים לנו אך הלהם מתייקר, הקוטג' מתייקר, אנחנו משלמים על כל דבר יותר מאשר בארה"ב ובאירופה, מרוויחים הרבה פחות מהם, העם משלם יותר מיסים והטייקונים וחברות הענק הרבה פחות, ואנו מקבלים שירותי מדינה ההולכים ונשחקים. לצדק החברתי והכלכלי הייתה עדנה של מספר שבועות בקיץ 2011, אבל הצליחו להקהות את חושינו. לא צריכים הרבה אנשים, קומץ של בעלי רצון טוב יספיקו, על מנת לפתוח לרווחה לצדק בר הקיימא את שערי טרויה, על מנת לכונן בישראל את הרפובליקה השנייה, ובעולם משטר חדש של צדק חברתי וכלכלי, אם אנו חפצי חיים!

בעקבות העניין הרב שעוררו המאמרים והמסות שלי על צדק חברתי, כלכלי, סביבתי, גלובלי ושלטוני באתר NEWS1, בבטאון רואה החשבון ובמסגרות אחרות, החלטתי לפרסם קובץ שלהם כספר מקוון בשם "צדק חברתי, כלכלי ושלטוני". הספר פורסם באתר הספרייה של אוניברסיטת חיפה, באתר הישראלי של Transparency International, באתר אומ"ץ, באתר המרכז האקדמי כרמל, באתר שלי www.businessethics.co.il ובאתרים אחרים (להלן קישור לספר): <http://www.businessethicscory.com/newbooksocialeconomicgovernmentaljusticenellydoroneads32013rev3.pdf> הספר זכה לתהודה רבה. ניתן לקרוא ולהוריד אותו ללא תשלום. אחת הסיבות המרכזיות שהחלטתי להוציא את הספר בצורה מקוונת דווקא בעיתוי זה היא הצורך בנגישות לכל, על רקע ההתעוררות החברתית והציבורית, כי בספר שהוא חלוצי, ייחודי והוליסטי, ניתן למצוא פתרונות מפורטים לכל תחלואי המדינה בנושאים אלה. המאמרים והמסות של הספר משמשים בסיס לתוכנית לימודים שאני מלמד מזה מספר שנים באוניברסיטת חיפה בהצלחה רבה.